

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Fides.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

Explicatur magis illud [Instante morte.]

19. Illud de (instante morte) quod admirationem ab indocta plebe, si ea instruat, amovebit, operæpretium est stabilire rationibus, & Doctoribus, (nec vero Jesuitis.) Audiamus ergo nunc solum duos, ne tædium fiat lectoribus. Jo. Sancium, & Pasqualigum; nam alios habebis infra cap. 25. à num. 16. meo.

Jo. SANC. d. 19. n. 8. Opinio quæ in salute securam reddit conscientiam ad operandum, vel non, tutam quoque reddit in articulo mortis, cum in utroque tempore æqualiter confringatur homo Deum non offendere. Tum quia, ut dicemus d. 42. num. 12. inter opiniones in conscientia securas, revera una non est securior altera quoad imputabilitatem. Nam supposito, quod juxta quamlibet, nullum committit peccatum, non magis securus erit operans ex una, quam ex alia opinione, cum nulla detur major securitas, quam non peccare, ut dicemus latius d. 44. num. ult. tum quia ut dicemus latius d. 44. num. 1. quoties fit comparatio unius opinionis probabilis ad alteram probabiliorē, liberum est cuique minus probabilem sectari ob rationem ibi adductam, &c.

20. Hoc ultimum non usquequaque recipit Tamburinus, ut simile non recepit modo num. meo 16. Sed audiamus Pasqualigum, ex nobilissimo Ordine Theatinorum, decis. 27.

An etiam tempore mortis liceat sequi opinionem minus probabilem, relicta probabiliori.

21. PASQUAL. **R**espondeo affirmative cum Ioanne Sancio. in selectis, disp. 19. num. 8. quia non magis tenemur fugere tempore mortis offensam Dei, quam quocumque alio tempore. Vnde si in alio tempore possumus sequi absque periculo offensæ Dei opinionem minus probabilem, poterimus etiam tempore mortis, quia sola obligatio vitandi offensam Dei, potest facere, quod non possumus sequi.

22. Deinde militat eadem ratio tempore mortis, quæ militat reliquo tempore; ideo enim possumus sequi opinionem minus probabilem, quia est conformis regulis rectæ rationis; in hoc enim consistit probabilitas. & ideo eam sequendo, honeste operamur: seu cum conformitate ad rectam rationem; hoc autem semper est licitum, cum ex genere suo dicat illum modum operandi, quo homo ordinatè se habet respectu ultimi finis. Vnde tempus mortis non potest excludere talem modum operandi.

23. Nec obstat, quod homo tempore mortis debeat habere majorē curam suæ salutis, & proinde sequi, quod securus est, atque adeo probabiliores opiniones, quia hinc non fit, quod debeat amplecti probabiliores opiniones; nam eo ipso quod amplectitur probabiles, securus est, quod non peccet. Vnde non minus curat propriam, quam si amplecteretur probabiliores. Imò cum opinio probabilior non sit certa, ipsa quoque continet idem periculum; præsertim quia ex se potest esse falsa, sicuti est minus probabilis. At verum est, quod nulla continet periculum, quia nulla operatio ex opinione probabiliori imputari potest, etiam ad minimum peccatum. Hæc Pasqualigum.

CAPUT III.

De Præcepto Charitatis, Fidei, &c.

1. BARON. II. **P**recepta Charitatis, Fidei, &c. Religionis, aliarumque virtutum, præcipiunt Christianis præcipuum omnino tollere, aut quod præcipitur vim illis auferre, vel unum actum amoris Dei per vitam exigendi, etiam instante morte, quod veniens tempus, & momentum non designant, quo illi actus peragendi, an vita Christiana prima institutione, autem progressu, an ad finem.

2. Et potes cum conscientia securitate proleci, tolli à nostro Authore, vel à ministro harum virtutum actus: legatur ipse, & incipiamus à fide, lib. 2. d. c. 1. à num. 8.

FIDES.

3. TAMB. n. 8. Vel primo sermo est de actu fidei necessario necessitate salutis, & hinc quidem, semel in vita esse satis esse, modo vidimus, n. 3. (cum Sancto & Aragon. & licendus autem est, ut primum propositi sufficienter ostendat, ut patet. Et paulo post. Cum igitur actus fidei ex necessitate salutis eliciendus sit etiam, ut notant Theologi, de necessitate præcepti, quia omnia obligamur facere, quæ salutis ad nostram salutem requiruntur, consequenter ad hunc actum, quamprimum scilicet possumus, id enim debet requirere tanta necessitas) eliciendum obligamur.

4. Vide igitur, Baroni, an collata actum fidei, et non solum ait, esse eliciendum ex necessitate præcepti, verum etiam de necessitate salutis, id est, iuxta quod Theologi de necessitate mediæ, sine qua scilicet salus nullo modo obtineri datur. Sed peripsum ad reliqua.

5. TAMB. n. 9. Vel secundò est sermo de actu fidei necessario necessitate præcepti, quo scilicet obligamur credere ea, quæ dicimus n. 5. Sane nondum obviari habuit Doctori, qui explicando, mihi satisfecerunt unde omnibus perperam, addendo tamen, ut hoc ita & alia omnia mea S. R. E. hanc puto per se, & directe nunquam obligari Fideles ad credenda prædicta mysteria, nec implicite, nec explicitè ex necessitate præcepti fidei (nam medijs simul, & præcepti tam ad dictum est, quia ratione semel, & ad quæ mysteria credenda sit obligatio) sepiusimè vero obligari per accidens, ut aliorum præceptorum. Ratio prioris dicti est, quia in sumus in opuscul. de expedit. Sacrif. lib. 2. c. 2. §. 16. num. 1. nunquam præceptum aliquod obligat, nisi sit determinatum, cum enim non possit, ut indeterminate exire in executionem, non censetur practice esse completum, & ideoque præceptum Confessionis, ut item Communionis extrinsecus articulum, antequam Ecclesia determinasset tempus Paschale, ibidem ex Delugo de Euch. d. 16. l. c. 1. num. 21. & de Pæn. d. 16. sect. 3. num. 39. At nunquam invenimus determinatum tempus esse, quo obligemur ad prædictum, (præter illud de necessitate mediæ, de quo jam dictum est, num. 3.) actum fidei eliciendum, ut ex nostro sequi patet; ergo, &c. Ratio posteriori dicti est, quia quoties occurrit, debere nos ad servanda aliqua præcepta, credere quosdam actus, qui necessario supponunt prædictum actum fidei; ergo tunc per accidens, ratione scilicet actus eliciendi, obligabitur Fidelis ad eliciendum prædictum actum fidei sine quo actus per se præceptus constare nequit, ut ex fidei sine quo actus per se præceptus constare nequit. Hinc videmus, dicendis à num. 11. clarius intelligitur. Hinc videmus, dicens Christum Dominum præceptum per se de prædicto actum fidei non imposuisse, quia (ait) super me esse iudicium actum fidei ex necessitate, (hoc est mediæ, de quo supra) salutis, & in super aliorum necessario præceptum in servanda, ut dictum est, alius præceptis.

6. Num. 10. Confirmatur primò nostra sententia ex Azor. p. 1. lib. 9. cap. 4. q. 1. in fine, qui docet, Charitatis præceptum tunc solum obligare, quando tenemur iustificari, & non habemus aliam viam, qua iustificari possimus; quia hoc præceptum non videtur obligare, nisi ut medium iustificationis, vel ut dispositio ad illam. Hæc ex illo. Ex quibus colligo, similiter dici posse de fidei actu. & consequenter de actu spei; ut cum de Charitate agam infra cap. 2. §. 1. num. 2. huc me remittens, rursus innuam. & infra cap. 3. §. 2. num. 2. non teneri scilicet nos ad actum fidei & Spei, nisi quando tenemur iustificari per contritionem; & ego addo, vel per attritionem cum Sacramento, &c. atque adeo ratione alterius actus virtutis, non autem per se.

7. Num. 11. Confirmatur secundo discurrendo per aliqua tempora, qua nobis contrarii Doctores assignare solent huius obligationis. Primum tempus, quo fideles per hos Doctores obligantur ad eliciendum actum fidei assignatur ab Azor. p. 1. lib. 8. cap. 27. quæst. 8. quando obligatur quis gratiam per peccatum amissam recuperare, tunc enim non poterit actum, v. g. contritionis, vel attritionis cum perceptione Sacramenti elicere, nisi credat ea, sine quibus constare hi actus nequeunt; nisi enim credat in Deum, spem veniæ ab ipso sperando, nisi credat penas Inferni, cuius timore, v. g. ardeat, nisi credat Sacramentum Confessionis, cuius perceptione liberari à peccatis intendit; contritionem, attritionemve dictam exercere non poterit.

8. Verum quis non videt, ut ipsemet Azor. vidit, & falsus est fidei actum tunc non præcipi, nisi ratione contritionis, vel attritionis, non vero per se? nam propterea bene infert Sanch. lib. 2. in Decal. cap. 1. num. 3. in fin. omittentem se tunc contere, non peccare contra præceptum fidei, sed solum contra præceptum recuperanda gratiæ; id quod verum est in aliis casibus, quoties scilicet tale præceptum fidei ratione alterius actus, hoc est per accidens obligare, mox docebimus.

Num. 12. Secundum tempus assignatur ex Valent. 2. 2. d. 1. q. 2. p. 5. concl. 4. quando teneatur quis aliquid exterius facere, quod nequit commode præstare sine interno actu fidei, ut si teneatur ipsam fidem exterius confiteri. At ibidem idem Val. jam fatetur, tunc non obligare præceptum fidei per se, sed ratione præcepti adiuncti, nempe confessionis exterioris. Imò addo, si quis merè exterius tunc fidem confiteretur, præcindendo ab omni actu fidei interno, jam satisfactorum præcepto; id quod fortasse aliquibus Sanctis Martyribus accidit, quando toto animo intenti ad externam confessionem, & ad tormenta patiendæ minus ad actum internum fidei eliciendum, & cum externa confessione coniungendum, attendebant.

Num. 13. Tertium tempus simile huic esse potest, quando quis ex Fidelibus obligatur jam factus capax rationis, scire prædicta mysteria, non enim commode scire ea poterit, nisi illis assentiatur; sed jam vides, id etiam esse per accidens ratione præcepti sciendi.

Num. 14. Quartum tempus ex Ledesma, tom. 2. sum. tract. 1. c. 8. concl. 4. assignatur semel singulis annis, quando tempus præcepti Confessionis, & Communionis instat. Sed jam tunc non erit iustificatione præcepti adiuncti, quod si aliud præceptum tunc agnoscat Ledesma, gratis agnoscat.

Num. 15. Quintum assignatur à Val. 2. 2. d. 1. q. 2. p. 5. concl. 4. Articulus mortis, quia tunc se debet Fidelis fidei actibus contra Demones in tanta necessitate munire; sed redè Sanch. l. 2. in Dec. c. 1. n. 3. id tempus reprobat, cum nulla ratione, vel textu comprobetur.

Part II.

Num. 16. Sextum assignatur ab eod. Sanch. ibid. quando quis gravem aliquam contra fidem tentationem patitur, tunc enim tempus est resistendi contrariis fidei actibus. Sed certe hoc etiam gratis dicitur. Primo, quia potest is, aliud v. g. mentem divertendo, tentationi non succumbere; ergo non habet necesse, per contrarium fidei actum ei tentationi obistere. Secundo, quia nimis durum patienti tentationem fidei est, illum omnino sub mortali obligare ad contrarium actum. Certe tentatum ad odio habendum Deum non obligas ad contrarium actum amoris eliciendum, satis enim erit non consentire tentationi. Cur igitur obligabis in tentatione de fide?

9. Dices: Pone, aliquem non posse vincere tentationem contra fidem, nisi eliciendo actum contrarium, tunc is iam obligabitur ad actum fidei. Resp. tunc etiam esset per accidens, ratione subiecti affecti, vel certe ratione præcepti negativi de fide non abneganda, non vero ratione præcepti positivi de actu credendi, de quo hic signanter cum Doctoribus agimus. Adde primò, hunc casum fore tam rarum, ut vix possit in moralem considerationem cadere. Adde secundo, quomodo sciet tentatus, talem tentationem contra fidem non posse aliis remediis, aliisque virtutum actibus vincere, sed solum actu contrario fidei? quis ei id revelavit? Ergo jam apparet, per tuam doctrinam scrupulos ingeri Fidelibus, & nil prætere. Meam vero in simili approbat Castrop. tom. 2. d. 1. de orat. p. 8. num. 4. qui loquens de necessitate orationis sic habet: Nota, te ab hac necessitate in supradictis casibus contingere, excusari, quia obligationis invincibiliter oblivisceris, cum nec cognoscas gravitatem tentationis, nec periculum, nec orationis necessitatem, Sic Val. Less. Suar. Hæc Castropalaus.

Num. 17. Septimum tempus assignatur à Bannez, 2. 2. q. 12. art. 1. dub. 2. quando adest gravis tentatio, etiam in aliis materiis; tunc enim recurrendum est ad Deum, quod non potest fieri sine motu fidei circa ipsum Deum, ad quem confugi non potest, nisi illi credatur. Sed jam vides, ut in superioribus dictum est, id esse ratione actus adiuncti.

Num. 18. Octavum denique tempus assignatur ab eodem Sanch. ibid. cum primum fides alicui sufficienter proponitur, quia cum actus fidei sit de necessitate mediæ, non est ratio, cur, quamprimum non amplectatur. Sed hoc certè non negatur, ut num. 8. vidimus, cum id sit ex necessitate mediæ; at vero hic loquimur de necessitate præcepti dumtaxat.

Num. 19. Ex his duo illa num. 9. dicta facile colligis, & sapissime per accidens urgere præceptum de actu fidei, & rationabiliter proinde præceptum per se, directèque exigens illum actum præter illum ex necessitate mediæ dictum, num. 3.) fuisse impositum.

Hactenus de Fide, legatur nunc, lib. 2. cap. 3. §. 2. ubi agitur de obligatione Præcepti Charitatis.

CHARITAS.

11. TAM B. num. 1. Laborant Doctores in assignando tempore, quo debet Fidelis ex obligatione actum positivum amoris elicere circa Deum, variæque tempora, ut varia sunt ingenia hominum, assignant. Primum tempus, quod aliqui assignant, est initium usus rationis. Secundum, finis vitæ. Tertium, tota vita indeterminate sumpta, ut saltem, semel, in ea ametur Deus. Quartum, omnes dies festivi, in quibus debemus specialiter Deo vacare. Quintum, tempus,

Bbb 3

quo